

- Burke, P. J., Tully, J. C. (1977). The Measurement of Role Identity. *Social Force*, 55 (4), 881–197.
- Butler, J. (1993). *Bodies that matter, on the discursive limits of sex*. New York & London: Routledge.
- Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. N.Y.: Routledge.
- Butler, J. (2004). *Undoing Gender*. N. Y.: Routledge.
- Carrigan, T., Connell, B., Lee, J. (1985). Towards a new sociology of masculinity. *Theory and Society*, Vol. 14/5, 551–604.
- Connell, R. (2002). *Gender. Short Introductions*. Cambridge: Polity Press.
- Connell, R. W., Messerschmidt, J. W. (2005). Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept. *Gender & Society*, Vol. 19, No. 6, 829–859.
- Connell, R. W. (1995). *Masculinities*. Cambridge: Polity Press.
- Eugenides, J. Middlesex. URL: http://royallib.com/book/Eugenides_Jeffrey/Middlesex.html (retrieved: 10.12.2016).
- Feinberg, L. (2003). *Stone Butch Blues*. Los Angeles: Alyson Books.
- Fu, K. For Today I Am a Boy. URL: <https://www.goodreads.com/reader/49839-for-today-i-am-a-boy?percent=1.385412> (retrieved: 08.11.2016).
- Macia, M., Maharaj, P., Gresh, A. (2011). Masculinity and male sexual behaviour in Mozambique. *Culture, Health & Sexuality*, Vol. 13, Issue 10, 1181–1192.
- McCall, G. J., Simmons, J. L. (1978). *Identities and Interactions. An Examination of Human Associations in Everyday Life*. New York: Free Press.
- Mosse, G. L. (1998). *The image of man: the creation of modern masculinity*. Oxford: Oxford University Press.
- Oakley, A. (1991). *Matilda's Mistake*. London: Flamingo.
- Oakley, A. (1991). *The Men's Room*. London: Flamingo.
- Pleck, J. H. (1981). *The Myth of Masculinity*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Prospero, M., Fawson, P. (2010). Sexual coercion and Mental Health Symptoms Among Heterosexual Men: The Pressure to say “Yes”. *American Journal of Men's Health*, No. 4 (2), 98–103.
- Weitzer, R., Kubrin, Ch. E. (2009). Misogyny in Rap Music: A Content Analysis of Prevalence and Meanings. *Men and Masculinities*, Vol. 12, No. 1, 3–29.
- Wilson, E. O. (1978). *On Human Nature*. Cambridge, Mass: Cambridge University Press.
- Woodward, K. (2007). On and Off the Pitch: Diversity policies and transforming identities? *Cultural Studies*, No. 21 (4–5), 758–778.
- ADEL – American Dictionary of the English Language. URL: <http://websterdictionary1828.com> (retrieved: 15.08.2017).
- AHDEL – The American Heritage Dictionary of the English Language. URL: <https://www.ahdictionary.com/word/search.html> (retrieved: 18.06.2016).
- BD – Browse Dictionary. URL: <http://www.dictionary.com/browse> (retrieved: 12.07.2017).
- CD – Cambridge Dictionary. URL: <http://dictionary.cambridge.org> (retrieved: 02.05.2016).
- OLD – Oxford Learner's Dictionary. URL: <http://www.oxfordlearnersdictionaries.com> (retrieved: 14.08.2017).

УДК 811.112.2'373.611

**NOUNS, ADJECTIVES, AND VERBS AS COMPONENTS OF
GERMAN COMPOUND WORDS: PECULIARITIES OF
SEMANTICS AND COMBINATION
ІМЕННИКИ, ПРИКМЕТНИКИ ТА ДІЄСЛОВА
У СКЛАДІ НІМЕЦЬКИХ КОМПОЗИТИВ:
СЕМАНТИЧНІ ТА СПОЛУЧУВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ**

Юлія МЕЛЬНИК

**Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
y.melnyk@chnu.edu.ua**

In the article semantic features of nouns, adjectives, and verbs as components of German determinative compound words with the models “noun + noun”, “adjective + noun”, “verb + noun” are investigated using three functional styles (belletristic, publicistic and scientific). Their lexico-semantic subclasses (34 subclasses of nouns, 14 of adjectives and 19 of verbs) were singled out and taken for the further analysis of combination of components in compound words. Using traditional methods (analysis by direct components, transformation analysis, modelling method and analysis of components or sems), as well as quantitative (chi-square criterion and coefficient K) some features of compatibility have been analyzed and its main characteristics have been identified. In this respect, the compatibility ratio of the registered models to the theoretically expected ones has been elucidated. Its intensity has been proved to be determined by the coefficient K and shows the strength of the connection between the components, as well as the number of stable connections.

It was established that the model “noun + noun” is characterized by the broadest combinatory range (0.8), thus demonstrating the high activity and popularity of compound nouns of this type in the most lexico-semantic subclasses. Stable connections between components are fixed in all of the models under study, however their quantity and intensity differ. Thus, most stable connections are in a model “noun + noun” (14% of total number of the fixed models), the most powerful connection ($K = 0.27$) in LSS of nouns “Plants” + LSS of nouns “Plants” and LSS of adjectives “Belonging” + LSS of nouns “State, its attributes”. The research has also proved that semantic identity or congruence of components, when units of the same LSS are combined in one model or consistency is observed between them.

Key words: compound noun, lexical-semantic subclass of nouns, adjectives and verbs, range/selectivity of combination, significant ties.

На матеріалі трьох функціональних стилів (художнього, наукового та публіцистичного) досліджено семантичні характеристики іменників, прикметників та дієслів у складі німецьких детермінативних композитів, утворених за моделями “іменник + іменник”, “прикметник + іменник”, “дієслово + іменник”. У ході аналізу визначено їх лексико-семантичні підкласи: 34 ЛСП іменників, 14 ЛСП прикметників та 19 ЛСП дієслів, на основі яких здійснено подальший аналіз сполучуваності компонентів складних слів. За допомогою традиційних методів (аналіз за безпосередніми складниками, трансформаційний аналіз, метод моделювання та аналіз компонентів або сем), а також квантитативних (критерію χ^2 та коефіцієнта спряженості K) проаналізовано деякі особливості сполучуваності та визначено її основні характеристики: широта сполучуваності, яка показує кількість фактично зафіксованих моделей до теоретично очікуваних, її інтенсивність – визначається за допомогою коефіцієнта K і показує силу зв'язку між компонентами, а також кількість стабільних зв'язків.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що найбільшою широтою сполучуваності (0,8) характеризується модель “іменник + іменник”, яка таким чином демонструє високу активність та популярність композитів такого типу у більшості ЛСП. Стабільні зв'язки між компонентами зафіксовані в усіх досліджуваних моделях, однак різняться як їхня кількість, так і інтенсивність: найбільше стандартних зв'язків у конструкції “іменник + іменник” (14 % від загальної кількості зафіксованих моделей), найсильніші зв'язки ($K=0,27$) у ЛСП іменників “Рослини” + ЛСП іменників “Рослини” та ЛСП прикметників “Належність” + ЛСП іменників “Держава, її атрибути”. Під час нашої розвідки було виявлено ще одну особливість поєднання компонентів складних слів, а саме семантичну ідентичність або конгруентність компонентів, коли в одній моделі поєднуються одиниці тієї ж ЛСП або між ними спостерігається узгодженість.

Ключові слова: іменні композити, лексико-семантичні підкласи іменників, прикметників та дієслів, широта/селективність сполучуваності, стабільні зв'язки.

Вступ. Словоскладання в німецькій мові постійно знаходиться у центрі уваги германістів. Окрім добре відомих фундаментальних робіт (*Генцен, 1957; Ербен, 2000; Клуге, 1913; Кюнгольд, Путцер та Велман, 1978; Мотш, 1999; Науман, 2000; Фляйшер та Барц, 1995*), в яких розглядаються основи німецького словотвору, в тому числі й словоскладання, існує велика кількість досліджень, присвячених таким питанням, як структура та класифікація складних слів (*Барц, 2000; Доналіз, 2002; Ербен, 2000; Картюк, 2016; Науман, 2000; Рись та Пасик, 2019; Степанова, 1953*), функціонування з'єднувального елемента у складних словах (*Дресслер та Барбареші, 1991; Галманн, 1998; Лінднер, 1998; Ньюлінг, 2004*), прагматичним та синтагматичним відношенням в складних конструкціях (*Ортнер, 1991*), вживанню складних слів у різних функціональних стилях (*Дребет, 2019; Левковская, 1960; Радзіон, 2018; Рінгс, 2001; Саєнко, 2002; Файне, 1997; Чанг, 2005*), ряду інших актуальних питань (*див напр., Генчель, 2016*).

Серед великої кількості робіт в області німецького словотвору, на жаль, лише невелика частина присвячена розгляду питань, пов'язаних не зі структурою, а із семантикою складних слів у німецькій мові (*див., напр., Вандермерен, 1999; Лангер, 1998; Роте, 1988; Талалай, 2011; Шрьодер, 1979; Штайнер, 2002*).

Хоча існує точка зору, що будь-який іменник німецької мови може вступати у взаємозв'язок із будь-яким іншим іменником, утворюючи нове складне слово (*див., напр., Лангер, 1998*), сполучувальні потенції іменників, як і інших частин мови, у складі складних слів залишаються мало вивченими, а наступні питання актуальними. Чи ж насправді свобода поєднання іменників у складі складного слова є необмеженою? Якщо ж існують якісь обмеження, то як і в якій мірі вони проявляються? Чи можемо ми відкрити, або навіть виміряти розмах (широту) лексичної сполучуваності компонентів складного слова? Чи можемо ми відкрити і якимось чином виміряти силу зв'язку між компонентами складного слова? Чи існують якісь закономірності сполучення слів або класів слів у складі складного слова? Ці та інші питання давно шукають свого вирішення. Таким чином, мета даного дослідження – вивчення семантичної сполучуваності компонентів всередині субстантивних композитів німецької мови. Відповідно до цього нашим завданням було описати лексико-семантичні підкласи компонентів, з яких складаються найчастотніші структурні та семантичні моделі складних іменників, та дослідити міру зв'язку між їх компонентами.

Методи дослідження. Досліджуючи словотвірні процеси в мові, традиційно застосовують такі методи: аналіз морфем, аналіз за безпосередніми складниками, трансформаційний аналіз, метод моделювання та аналіз компонентів або сем.

У кінці ХХ ст. починається дослідження словотвірних процесів за допомогою квантитативних методів. Їх застосування для вивчення лінгвістичних фактів має як прихильників, так і противників, однак, математичні методи, як справедливо зауважує В. І. Перебийніс (*2002, с. 12*), “не тільки додають більшої ваги та авторитетності, доказовості мовознавчим висновкам, але здатні розкрити такі закономірності будови мови та мовлення, які без них розкрити неможливо”.

При розгляді сполучення семантичних підкласів іменників у складному слові ми брали за основу головне слово, тобто детермінат, адже саме воно “становить семантичну базу цілої конструкції” (*Науманн, 2000, с. 43*), та

досліджували його з точки зору кількісних та якісних особливостей сполучення з означальним словом, детермінантом. Кількісні дані розподілу семантичних моделей піддано аналізу за допомогою критерію хі-квадрат та коефіцієнта спряженості K , які дозволяють встановити наявність стабільного зв'язку між компонентами складного слова та його міру

Найбільш розповсюджена формула для обчислення критерію хі-квадрат: $\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$, де O – фактично спостережувані величини, E – теоретично очікувані (Левіцький, 2004).

Досить часто в дослідженні доцільно подавати дані для аналізу у вигляді так званого альтернативного розподілу. У цьому випадку багатопільні таблиці зводяться до чотирипільних з двома стовпцями та двома рядками й сума χ^2 обчислюється за формулою

$$\chi^2 = \frac{(ad - bc)^2 N}{(a + c)(b + d)(a + b)(c + d)}$$

та d – емпіричні величини в чотирипільній таблиці, а N – загальна кількість спостережень.

Для прикладу наведемо чотирипільну таблицю підрахунку суми χ^2 для моделі ЛСП “Особа” + ЛСП “Особа” (див. Табл. 1).

Таблиця 1

Підрахунки χ^2 для семантичної моделі ЛСП “Особа” + ЛСП “Особа”

Детермінат	ЛСП “Особа”	Інші ЛСП	Сума
ЛСП “Особа”	76 _a	528 _b	604
Інші ЛСП	613 _c	6189 _d	6802
Сума	689	6717	7406

Отримана сума хі-квадрат дорівнює 8,44. Оскільки ступінь свободи df для даної таблиці – 1, а критична величина χ^2 – 3,84, отримана сума вища за критичну. У такому випадку у статистиці прийнято відкидати так звану нульову гіпотезу. Іншими словами, якщо сума χ^2 більша за критичну величину, то це означає, що між ознаками, частоти яких аналізувалися, існує взаємозв'язок. Його міру в цьому випадку можна визначити за допомогою коефіцієнта взаємної спряженості Чупрова K , який розраховуємо за формулою

$$K = \sqrt{\frac{\chi^2}{N\sqrt{(r-1)(c-1)}}$$

де N – загальна кількість спостережень, r – кількість рядків у таблиці, c – кількість стовпчиків.

Величини коефіцієнта взаємної спряженості можуть отримувати значення від 0 до +1, а значущість встановлюється відповідно до величини χ^2 .

Найбільш зручним матеріалом для отримання відповідей на поставлені вище запитання є, безумовно, художня проза, оскільки можна очікувати, що найбільша кількість не зафіксованих у словнику, тобто авторських складних слів-неологізмів зустрінуться в текстах, сукупність яких прийнято називати художнім стилем. Однак при цьому не варто виключати й того, що словотвір

може мати якісь особливості залежно від функціонального стилю. Тому вибірку доцільно організувати таким чином, щоб художній стиль можна було порівняти та доповнити іншими функціональними стилями для якомога ширшого представлення лексичного складу сучасної німецької мови. Найбільший інтерес із врахуванням поставлених у дослідженні задач представляють публіцистичний та науковий стилі, тож вибірка складена з трьох груп текстів, що відносяться до художньої прози (більше 340 тис. слововживань), наукового стилю (більше 37 тис. слововживань) і публіцистичного (більше 32,5 тис.).

Організація вибірки передбачає дотримання низки вимог. Насамперед, це вимоги щодо однорідності вибірки (*Перебийніс, 2002*). Лінгвістична однорідність охоплює кілька рис, серед яких найважливішими є хронологічна, жанрова та тематична обмеженість тексту. Саме тому в нашому дослідженні хронологічна обмеженість не перевищує 50 років, що ж до жанрової та тематичної, то їх скасовано, оскільки завдання полягає саме в порівнянні даних з різних стилів, а також розкритті закономірностей, які властиві відповідному стилю загалом, тобто є його характерною рисою.

Сукупність художніх текстів склали 16 романів 8 відомих німецьких авторів, що вийшли друком з 70-х до 90-х рр. XX ст. (Г. Белль, М. Вальзер, К. Вольф, С. Гейм, Г. Грасс, Г. Кант, З. Ленц, Е. Льост). Наукові тексти – це 7 монографій в галузі біології, екології, економіки, правознавства, соціології, філології та хімії (1980-90-і рр. XX ст.). Дослідження публіцистики здійснювалося на основі німецьких газет *Die Welt*, *Die Zeit* і журналу *Der Spiegel* з 90-х рр. XX ст. (повний список джерел ілюстративного матеріалу див. *Мацкуляк, 2007*). Загальна кількість виписаних складних іменників склали 17 179 одиниць: 10 825 – з художньої літератури (аналізувалася кожна 5 сторінка), 3 327 – з наукової (аналізувалася кожна 20 сторінка) та 3 027 – з публіцистики (аналізувалися статті на першій сторінці газет і журнальні рубрики *Titel*, *Deutschland*, *Gesellschaft*, *Ausland*).

Відносна похибка вибірки для художньої прози не перевищує 2 %, наукового стилю – 3 %, а публіцистики – 4 %. Таким чином, величина відносної похибки вибірки, її досить широка репрезентативність і досить висока хронологічна однорідність дозволяють сподіватися, що отриманий матеріал здатний забезпечити надійність очікуваних результатів.

Результати та обговорення.

1. Семантика підкласів досліджуваних іменників

Семантику компонентів, з яких утворене складне слово, можна вивчати на рівні окремого слова або підкласу слів. Оскільки задачею нашого дослідження є виявлення найбільш загальних закономірностей семантичної сполучуваності компонентів складного слова, зрозуміло, що в цьому випадку дослідження доцільно здійснити на рівні підкласу слів. У нашому дослідженні розглядаємо саме ці одиниці – лексико-семантичні підкласи слів (далі ЛСП), які характеризуються як “лексичні поля парадигматичного типу, що становлять більш-менш складні угруповання, члени яких зв’язані спільним змістом” (*Васильев, 1990, с. 126*).

Проблема семантичної класифікації лексеми, тобто об'єктивного розподілу досліджуваного набору лексичних одиниць по певних семантичних підкласах, залишається до цього часу не вирішеною, хоча в семасіології неодноразово здійснювалися спроби розробити більш-менш формальну процедуру семантичної класифікації із застосуванням структурних, психолінгвістичних і статистичних методів. Тому, як правило, більшість існуючих семантичних класифікацій лексем ґрунтуються на інтуїтивному аналізі, хоча, зрозуміло, в роботах, присвячених аналізу змістової сторони мови розроблено цілу низку вимог щодо проведення категоризації лексичних одиниць, що покликані забезпечити максимальну об'єктивність такої категоризації (див. *Левицький, 2006*).

Семантичні класифікації іменників (N), прикметників (A) та дієслів (V) у нашому дослідженні було розроблено на основі всіх складних одиниць з вибірки, утворених за моделлю N + N, A + N та V + N. Розподіл при цьому здійснено за першим значенням, зафіксованим у словнику DUDEN (1995). Запропоновані класифікації видаються найбільш зручними для нашого дослідження й відображають усі семантичні особливості іменників, прикметників та дієслів у ролі детермінантів та детермінатів. За основу в них покладено поділ на загальні класи. Так, як відомо, семантичні характеристики іменників доволі широкі (*Смірнова, 1982*), вони охоплюють позначення живого і неживого, конкретних та абстрактних понять, власні й загальні назви. Набір семантичних категорій іменників включає такі лексико-семантичні підкласи (ЛСП):

1. ЛСП “Особа”, напр.: *Mensch, Arbeiter, Mann, Gott, Führer* та ін.
2. ЛСП “Тварини”, напр.: *Pferd, Fisch, Hund, Löwe, Butt, Biene* та ін.
3. ЛСП “Соматизми”, напр.: *Hand, Kopf, Blut, Ei, Leib, Brust* та ін.
4. ЛСП “Атрибути людини”, напр.: *Schuh, Hose, Schmuck, Krone* та ін.
5. ЛСП “Рослини”, напр.: *Reis, Frucht, Apfel, Hafer* та ін.
6. ЛСП “Речовини та матеріали”, напр.: *Wasser, Sand, Stoff, Beton* та ін.
7. ЛСП “Простір і місце”, напр.: *Land, Stadt, Ost, Wald, Lager* та ін.
8. ЛСП “Будинки та споруди”, напр.: *Haus, Büro, Kirche, Dach* та ін.
9. ЛСП “Предмети та інструменти”, напр.: *Waffe, Buch, Tasche* та ін.
10. ЛСП “Їжа та напої”, напр.: *Bier, Milch, Tee, Pfeffer, Schnaps* та ін.
11. ЛСП “Кількість, одиниці виміру”, напр.: *Atom, Kern, Zusatz* та ін.
12. ЛСП “Рух”, напр.: *Reise, Verkehr, Flug, Ausgang, Strömung, Ablauf* та ін.
13. ЛСП “Діяльність, дія”, напр.: *Arbeit, Regierung, Bau, Trocknung* та ін.
14. ЛСП “Буття”, напр.: *Leben, Tod, Frieden, Schluß, Anfang, Bestand* та ін.
15. ЛСП “Посесивна сфера”, напр.: *Gut, Besitz, Einkommen, Erwerb* та ін.
16. ЛСП “Ментальна сфера”, напр.: *Geist, Traum, Gedanke, Planung* та ін.
17. ЛСП “Сприйняття”, напр.: *Sinn, Aussicht* та ін.
18. ЛСП “Психічна сфера”, напр.: *Wahl, Liebe, Wunsch, Seele, Wille* та ін.
19. ЛСП “Мова, мовлення”, напр.: *Wörter, Sprache, Brief, Zeitung* та ін.
20. ЛСП “Фізіологічна сфера”, напр.: *Pest, Schmerz, Gicht, Migräne* та ін.
21. ЛСП “Поведінка та вчинки”, напр.: *Krieg, Kampf, Ehre, Reform* та ін.
22. ЛСП “Якості людини”, напр.: *Energie, Kraft, Unabhängigkeit* та ін.
23. ЛСП “Природні явища та стани”, напр.: *Regen, Schnee, Brand* та ін.
24. ЛСП “Фізичні якості”, напр.: *Temperatur, Schall, Akkord, Farbe* та ін.

25. ЛСП “Час, вік”, напр.: *Jahr, Nacht, Morgen, Winter, Jugend, Alter* та ін.
26. ЛСП “Параметри та ознаки предмету”, напр.: *Qualität, Rasse* та ін.
27. ЛСП “Захід, гра”, напр.: *Markt, Streik, Skat, Revolution* та ін.
28. ЛСП “Власні назви”, напр.: *Bosnien, Silvester, Marie, Weichsel* та ін.
29. ЛСП “Держава, її атрибути”, напр.: *Staat, Wirtschaft, Militär* та ін.
30. ЛСП “Документи, гроші”, напр.: *Geld, Preis, Lohn, Tarif, Akte* та ін.
31. ЛСП “Терміни”, напр.: *Extraktion, Adsorption, Diffusion, Priorität* та ін.
32. ЛСП “Збірні назви людей, організації”, напр.: *Familie, Bund, Amt* та ін.
33. ЛСП “Абстрактні поняття”, напр.: *Macht, Sicherheit, Glück* та ін.
34. ЛСП “Наука, культура, традиції”, напр.: *Kultur, Kunst, Signal* та ін.

Семантична класифікація прикметників у нашому дослідженні включає такі підкласи:

1. ЛСП “Розмір, відстань”, напр.: *groß, klein, hoch* та ін.
2. ЛСП “Кількість”, напр.: *einzel, doppelt, halb, gesamt* та ін.
3. ЛСП “Час”, напр.: *neu, jung* та ін.
4. ЛСП “Оцінка”, напр.: *spezial, edel, normal, wohl, original* та ін.
5. ЛСП “Напрямок”, напр.: *quer* та ін.
6. ЛСП “Стан”, напр.: *wild, roh, fest, frisch, leer, rein, schwach* та ін.
7. ЛСП “Порівняльні характеристики”, напр.: *ideal, höchst, relativ* та ін.
8. ЛСП “Якості людини”, напр.: *gemein* та ін.
9. ЛСП “Зовнішність”, напр.: *blind, stumm* та ін.
10. ЛСП “Ділова лексика”, напр.: *adsorptiv, azeotrop, kriminal* та ін.
11. ЛСП “Належність”, напр.: *national, eigen, privat, frei, fremd* та ін.
12. ЛСП “Фізичні якості”, напр.: *weiß, rot, sauer, trocken, steil* та ін.
13. ЛСП “Матеріал”, напр.: *silbern* та ін.
14. ЛСП “Місце”, напр.: *ober..., mittler..., hinter..., unter..., inner...* та ін.

Семантичні характеристики дієслів охоплюють дієслова дії, стану та процесу, а також модальні дієслова, які в якості детермінантів іменних композитів не зафіксовані. Розглянемо більш детально отримані підкласи.

1. ЛСП “Рух”, напр.: *fahren, drehen, fließen, reiten, schleppen, tanzen* та ін.
2. ЛСП “Звучання та комунікація”, напр.: *reden, werben, nennen* та ін.
3. ЛСП “Неспіввіднесена дія”, напр.: *leiten, spielen, turnen* та ін.
4. ЛСП “Поведінка”, напр.: *prüfen, tarnen, wetten, fasten, stören* та ін.
5. ЛСП “Досягнення мети”, напр.: *nutzen* та ін.
6. ЛСП “Обробка предмету”, напр.: *braten, räuchern, messen, spülen* та ін.
7. ЛСП “Фізіологічна дія”, напр.: *schlafen, essen, speisen, trinken* та ін.
8. ЛСП “Передача та отримання”, напр.: *sammeln, wechseln, sparen* та ін.
9. ЛСП “Фізичний вплив на об’єкт”, напр.: *kratzen, pressen, wickeln* та ін.
10. ЛСП “Стан”, напр.: *schalten, sieden, platzen, schlachten, tiefkühlen* та ін.
11. ЛСП “Моральний вплив”, напр.: *betteln* та ін.
12. ЛСП “Сенсорне сприйняття”, напр.: *horchen, lauschen, sehen* та ін.
13. ЛСП “Почуття”, напр.: *lachen, trauern* та ін.
14. ЛСП “Розумова діяльність”, напр.: *denken, rektifizieren, lernen* та ін.
15. ЛСП “Буття”, напр.: *sterben, brennen, leben* та ін.
16. ЛСП “Розташування”, напр.: *wohnen, ruhen, warten, liegen* та ін.

17. ЛСП “Володіння та приналежність”, напр.: *fehlen, halten* та ін.

18. ЛСП “Процес”, напр.: *tauen* та ін.

19. ЛСП “Фазові дієслова”, напр.: *dauern* та ін.

Таким чином, іменники-детермінати в усіх трьох моделях N + N, A + N, V + N були розподілені за 34 лексико-семантичними підкласами та детермінанти в названих вище моделях – відповідно за 34 підкласами іменників, 14 підкласами прикметників і 19 підкласам дієслів.

Сполучуваність компонентів, з яких складається іменник-комполит, можна охарактеризувати за декількома параметрами. До найважливіших з них належать, на нашу думку, такі як широта та селективність сполучуваності, її інтенсивність та кількість стабільних зв'язків.

2. Сполучувальні характеристики компонентів у моделі N + N

34 підкласи іменників, які можуть виступати в ролі детермінанта або детерміната можуть утворити потенційно 1 156 сполук. Однак, чи всі клітинки таблиці заповнюють реально зафіксовані одиниці? У таблиці 2 подано дані щодо наявних моделей.

Першим важливим спостереженням, яке можна зробити на основі зафіксованих даних, є той факт, що далеко не всі клітини виявилися заповненими. Ступінь селективності сполучуваності, що обернено пропорційний кількості заповнених позицій (у нашій моделі це 943), складає 0,2, тоді як широта сполучуваності – 0,8.

На основі цих кількісних даних ми провели розрахунки критерію хі-квадрат і у тих моделях, які виявили стабільний зв'язок (сума $\chi^2 > 3,84$), встановили його міру за показником коефіцієнту спряженості K – від 0,27 (для моделі ЛСП “Рослини” + ЛСП “Рослини”) до 0,02 (загалом 13 моделей). Розрахувавши середнє значення міри стабільного зв'язку за формулою знаходження середнього арифметичного (див. *Перебийніс, 2002*), ми встановили, що воно дорівнює 0,05. Отже, можна виділити такі типи зв'язків між компонентами складних іменників, утворених за моделлю N + N:

- 1) моделі з сильним зв'язком – $K > 0,05$;
- 2) моделі з середнім зв'язком – $K = 0,05$;
- 3) моделі зі слабким зв'язком – $K < 0,05$.

Окрім того, привертають до себе увагу декілька особливостей. Між підкласами іменників, які репрезентують детермінанти та детермінати, спостерігаємо семантичне узгодження. Це проявляється насамперед у тому, що в тих випадках, де зафіксовані суттєві зв'язки (у таблиці 3 вони позначені значком +), підклас детерміната обов'язково сполучається з тим самим підкласом детермінанта (ЛСП “Особа” + ЛСП “Особа”, ЛСП “Соматизми” + ЛСП “Соматизми”, ЛСП “Атрибути людини” + ЛСП “Атрибути людини” і т.д.).

У названих випадках можна говорити про **семантичну ідентичність** компонентів складних іменників. У багатьох інших випадках спостерігаємо **семантичну конгруентність** між компонентами складних слів. Наприклад, підклас “Особа” сполучається з підкласом “Збірні назви людей, організації”, підклас “Соматизми” сполучається з підкласом “Фізіологічна сфера”.

Таблиця 2 Розподіл за семантичними моделями у конструкції N + N (1. – № ЛСП детермінанта, 2. – № ЛСП детерміната)

2. 1.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Σ
1	76	3	33	16	7	6	40	53	53	7	17	11	14	10	3	5	2	20	42	4	36	3	6	4	14	28	11	-	17	6	1	42	8	6	604
2	11	10	49	2	10	11	14	13	21	22	3	1	7	4	-	1	1	-	5	4	2	-	1	3	-	2	2	-	-	1	1	3	1	-	205
3	18	3	41	6	11	11	25	6	62	8	21	9	16	7	1	1	1	8	5	12	8	-	2	9	1	23	3	-	3	1	1	3	3	4	333
4	9	-	1	10	2	1	-	8	18	1	6	-	3	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	2	-	-	67
5	10	6	6	4	75	22	37	12	31	32	7	3	14	2	1	1	1	-	6	2	6	-	7	1	3	18	2	-	1	1	-	3	1	2	317
6	18	11	20	26	19	35	32	27	99	10	33	9	34	2	2	2	-	2	1	2	25	3	8	8	7	9	3	-	4	6	12	9	6	5	489
7	72	7	14	5	13	16	98	31	41	2	10	23	18	12	4	7	-	2	13	2	15	2	5	11	5	30	7	-	11	5	3	24	3	10	521
8	40	3	-	5	4	4	33	64	36	-	9	3	17	4	1	2	-	1	6	-	12	-	3	5	3	24	4	2	4	1	1	9	3	2	305
9	67	9	25	10	14	15	29	39	111	4	12	5	27	7	2	5	-	1	17	1	24	-	5	5	3	28	6	-	4	3	-	21	11	9	519
10	5	5	3	1	22	6	6	9	37	25	5	-	8	4	-	-	-	3	1	-	3	-	2	4	1	2	-	1	-	1	3	3	2	-	162
11	7	-	1	-	-	4	7	2	6	-	9	4	9	4	3	5	-	-	3	-	8	3	1	3	1	10	1	1	5	2	6	7	3	4	119
12	10	-	2	1	1	4	10	9	10	1	3	4	3	4	1	5	-	2	5	1	14	2	1	2	8	10	3	-	3	5	2	6	3	3	138
13	25	3	2	7	2	10	35	20	33	1	16	9	28	14	7	18	-	8	11	2	28	9	-	6	14	40	12	-	4	2	9	16	24	5	420
14	6	-	-	-	-	2	17	5	5	1	11	6	7	10	-	1	-	6	12	2	18	3	1	2	14	18	2	-	1	-	4	5	9	5	173
15	3	-	1	-	-	1	3	2	3	-	7	1	6	3	3	2	-	2	1	1	3	1	1	-	-	5	-	-	2	2	-	2	1	1	57
16	5	-	2	-	2	1	17	1	6	-	6	2	1	3	5	-	-	2	7	1	5	4	-	-	4	12	-	-	3	-	1	5	5	7	107
17	3	-	-	-	-	2	1	1	-	-	1	1	1	-	1	-	3	2	1	-	-	-	-	-	1	6	1	-	-	-	-	-	1	2	28
18	7	1	2	1	1	1	8	4	7	1	4	5	4	5	-	4	2	5	10	4	18	2	3	2	6	3	6	-	2	-	1	3	3	5	130
19	30	-	3	1	1	5	14	5	30	1	9	6	5	6	1	8	4	4	22	-	11	1	2	1	5	32	6	-	4	3	5	4	14	6	249
20	1	-	7	1	-	2	1	1	5	1	1	2	2	6	1	1	-	3	4	9	8	1	1	-	6	3	1	-	1	1	1	1	1	2	75
21	36	1	2	-	-	5	15	14	31	1	3	6	16	8	3	9	3	9	28	2	31	8	3	5	15	34	8	-	8	10	6	25	19	9	373
22	2	-	-	-	-	1	-	3	-	1	1	1	3	1	-	1	2	1	-	6	1	-	-	-	5	2	-	2	2	1	1	2	-	39	
23	5	1	3	3	4	12	14	7	19	1	5	7	7	6	1	2	1	1	3	3	9	1	13	3	5	4	1	-	2	1	4	-	3	7	158
24	8	-	5	3	-	-	1	1	16	-	2	3	5	3	-	1	1	1	3	1	8	3	1	3	4	4	-	-	-	1	3	4	3	3	91
25	6	1	1	8	6	3	13	5	14	4	9	7	4	12	1	10	1	6	8	4	9	2	10	6	39	7	4	-	3	5	3	2	2	4	219
26	12	1	4	1	1	1	7	3	6	1	13	7	8	7	4	10	4	7	4	-	24	3	-	-	4	33	2	-	2	3	5	7	8	8	200
27	11	1	-	1	1	1	13	7	9	2	2	2	1	3	2	4	-	-	3	-	3	-	-	1	10	4	5	-	1	2	1	5	1	-	96
28	20	-	1	1	6	5	19	12	9	1	1	9	2	1	-	1	-	1	11	1	3	-	6	-	4	3	1	-	5	2	2	2	-	2	131
29	43	1	1	3	1	-	19	4	12	-	3	1	14	8	1	5	1	4	8	-	16	2	-	1	1	13	4	-	11	3	1	19	5	6	211
30	11	-	-	-	-	1	4	2	11	1	2	2	4	5	2	2	-	-	6	-	12	-	-	2	1	6	-	1	6	9	-	8	2	2	102
31	1	-	-	1	-	5	5	8	10	-	4	2	8	2	2	4	-	-	1	2	12	6	1	3	1	21	1	-	2	1	8	2	13	5	131
32	87	-	2	1	3	4	14	25	27	1	2	5	11	6	2	11	-	10	17	-	30	3	2	5	7	21	7	-	17	4	3	35	11	6	379
33	7	1	1	-	2	2	9	3	13	-	8	3	8	4	3	4	1	8	19	-	9	1	-	-	1	12	4	-	4	4	3	3	5	2	144
34	17	1	2	2	1	-	2	1	10	-	4	5	7	5	3	3	-	1	6	-	4	-	-	-	4	10	3	-	4	1	1	7	1	9	114
Σ	689	69	234	120	209	196	564	404	805	129	248	164	320	181	60	136	24	122	291	61	421	64	85	95	192	483	113	5	136	88	92	288	177	141	7406

**Стабільні зв'язки між компонентами семантичних моделей
у складних іменниках з конструкцією N + N
(1. – № ЛСП детермінанта, 2. – № ЛСП детерміната)**

2.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34		
1.																																				
1	•	•	•					•											•	Δ													Δ			
2		+	+			•				+																										
3			+						Δ	•										+				•												
4				+				•	Δ	•																										
5					+	+	•			+																										
6		•		+		+			+		Δ		•																				•			
7	•							+				•																								
8	•							•	+																											
9	•	•	•						•	+																										
10	•			+					+	+																										
11											•																							•		
12																					•													•		
13												•		•	•																			Δ		
14										•			•							•	•					Δ	•						•			
15										•		•																								
16							•									Δ																		•		
17																																				
18																			•	•		Δ												•		
19																																		•		
20			•																		+															
21																					•		•	•										•	•	
22																						•														
23								Δ																											•	
24									•																											
25				•																																
26										•																									•	
27								•																												
28	•							•			•																									
29	+																																	•	Δ	
30																																		•	+	•
31																																			+	+
32	+																																		+	
33																																				
34	•																																			+

*+ позначає сильний зв'язок, Δ середній, • слабкий

Як бачимо, із 943 сполучень лише 132 (14 %) показали наявність стабільного зв'язку, із них із сильним зв'язком – 32. 17 ЛСП іменників-детермінатів мають тенденцію до утворення семантичних моделей зі

стабільним зв'язком з тими ж ЛСП іменників-детермінантів, тобто виявляють тенденцію до семантичної ідентичності. Серед них такі ЛСП:

- “Тварини” (напр., *Schweinehund, Walfisch*),
- “Атрибути людини” (напр., *Rockkragen, Stiefelhose*),
- “Рослини” (напр., *Blumenkohl, Gemüsekürbis*),
- “Речовини та матеріали” (напр., *Granitstein, Holzkohle*),
- “Простір і місце” (напр., *Bergbach, Dorfplatz*),
- “Будинки та споруди” (напр., *Münsterturm, Zellentür*),
- “Предмети та інструменти” (напр., *Bettflasche, Orgelpfeife*),
- “Їжа та напої” (напр., *Biersoße, Kuchenteig*),
- “Фізіологічна сфера” (напр., *Atemlähmung, Krampfseuche*),
- “Природні явища та стани” (напр., *Gewitterschwüle, Rauchwolke*),
- “Час, вік” (напр., *Dezembernacht, Kindheitssommer*),
- “Параметри та ознаки предмета” (напр., *Sortenechtheit, Statusunterschied*),
- “Захід, гра” (напр., *Reformationsfest, Sportspartakiade*),
- “Документи, гроші” (напр., *Guldenpfennig, Prämienlohn*),
- “Терміни” (напр., *Sublimationsenthalpie, Lexemhomonymie*),
- “Збірні назви людей, організації” (напр., *Koalitionsbündnis, Unionsfraktion*),
- “Наука, культура, традиції” (напр., *Kunstlehre, Wissenschaftsphilosophie*).

А коли так, можна говорити про певну закритість цих підкласів, оскільки іменник-означення до головного слова належить до того самого ЛСП, що й головне слово. Натомість інша частина лексико-семантичних підкласів виявляє “відкритість”, демонструючи найсильніший зв'язок з іншими ЛСП:

- “Збірні назви людей, організації”–“Особа” (напр., *Ordensritter, Parteionkel*),
- “Тварини”–“Соматизми” (напр., *Falkenaue, Hammelnier*),
- “Речовини”–“Кількість виміру” (напр., *Papierfetzen, Wassermenge*),
- “Власні назви”–“Рух” (напр., *Rompilgern, Antillenreise*),
- “Речовини та матеріали”–“Діяльність, дія” (напр., *Kohleabbau, Lehmbau*),
- “Фізіологічна сфера”–“Буття” (напр., *Hungertod, Erschöpfungszustand*),
- “Ментальна сфера”–“Посесивна сфера” (напр., *Assoziationsreichtum*),
- “Діяльність, дія”–“Ментальна сфера” (напр., *Leistungsbeurteilung*),
- “Абстрактні поняття”–“Психічна сфера” (напр., *Schadenfreude*),
- “Абстрактні поняття”–“Мова, мовлення” (напр., *Begriffserläuterung*),
- “Психічна сфера”–“Поведінка та вчинки” (напр., *Verzweiflungsakt*),
- “Терміни”–“Якості людини” (напр., *Korrosionseigenschaft*),
- “Соматизми”–“Фізичні якості” (напр., *Körperschall, Gesichtsfarbe*),
- “Збірні назви людей”–“Держава, її атрибути” (напр., *Volkswirtschaft*),
- “Терміни”–“Абстрактні поняття” (напр., *Prädikatbegriff, Emboliegefahr*).

У цьому випадку другий компонент найчастіше позначає абстрактні поняття (крім двох перших ЛСП). Отже, можна зробити висновок, що іменники на позначення абстрактних понять є більш відкритими в плані семантичного сполучення в межах складних слів та більш активними учасниками словотвірних процесів. Якщо порівняти число моделей для окремого ЛСП детерміната та кількість серед них таких, що поєднані стабільними зв'язками (див. таблицю 3), можна стверджувати, що найменш продуктивними підкласами є

ЛСП “Сприйняття” та ЛСП “Власні назви”, в яких не зафіксовано жодного стабільного зв’язку, а також ЛСП “Фізичні якості” (з 24 наявних семантичних моделей лише 1 володіє стабільним зв’язком), “Рух” (з 32 моделей лише 2 мають стабільний зв’язок), ЛСП “Посесивна сфера” (26 моделей представлено 2 зв’язками), ЛСП “Рослини” (24 моделі виявили 2 зв’язки). Найбільшою кількістю стабільних зв’язків між компонентами володіють такі ЛСП детермінатів: “Особа” (34 моделі – 8 зв’язків), ЛСП “Параметри та ознаки предмету” (34 моделі – 8 зв’язків), “Мова, мовлення” (33 моделі – 7 зв’язків), ЛСП “Поведінка та вчинки” (33 моделі – 7 зв’язків), ЛСП “Тварини” (19 моделей – 4 зв’язки).

Окрім того, підкласи “Рослини”, “Їжа та напої”, “Фізіологічна сфера” та “Природні явища та стани” характеризуються сильною мірою стабільного зв’язку майже в усіх наявних моделях, що свідчить про усталеність таких сполучень. А ЛСП “Параметри та ознаки предмета”, ЛСП “Мова, мовлення” та ЛСП “Простір і місце”, володіючи великою кількістю стабільних зв’язків, виявили лише по 1 сильному зв’язку.

3. Сполучувальні характеристики компонентів у моделі А + N

14 ЛСП прикметників та 34 ЛСП іменників можуть теоретично утворити 476 семантичних моделей. У нашому дослідженні де-факто зафіксовано трохи більше половини з них, лише 240 (див. таблицю 4). Отже, ступінь селективності сполучуваності в цій моделі становить 0,5.

До найчастотніших моделей – по 17 одиниць – належать ЛСП прикметника “Місце” + ЛСП іменника “Соматизми” (напр., *Oberhand, Unterlippe*) та ЛСП прикметника “Місце” + ЛСП іменника “Простір і місце” (напр., *Lokalebene, Mittelmeer*). У 99 сполученнях засвідчено лише по 1 слову.

Коефіцієнт спряженості K для отриманих моделей коливається від 0,27 до 0,08. Додавши усі значення K (загалом їх зафіксовано 18, або 7,5 %) та поділивши їх на їхню кількість, ми отримали середнє значення $K = 0,16$, яке характеризуватиме надалі середню міру зв’язку в моделі. Таким чином, ми отримали таку шкалу міри зв’язку між компонентами в семантичній моделі для конструкції А + N:

1. Сильний зв’язок – значення $K > 0,16$.
2. Середній зв’язок – значення $K = 0,16$.
3. Слабкий зв’язок – значення $K < 0,16$.

Моделі зі стабільним зв’язком та їх характер подано в таблиці 5.

Таблиця 5

Стабільні зв’язки між компонентами семантичних моделей у складних іменниках з конструкцією А + N

Детермінат	1	2	3	5	6	7	8	9	10	13	19	22	26	29	32	33
1								•							•	
2																•
3	•											Δ				
6					+											
7											•		+			
10										+						
11											•			+		
12		•		+	•				•							

14			+			Δ	•								
----	--	--	---	--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

*+ – позначає сильний зв’язок, Δ – середній, • – слабкий

Як і в моделі N + N, у моделі A + N спостерігаємо узгодження (конгруентність) між компонентами сполучень. До таких моделей можна віднести ЛСП прикметників “Стан” + ЛСП іменників “Речовини та матеріали” (напр., *Rohgas, Feststoff*), ЛСП прикметників “Порівняльні характеристики” + ЛСП іменників “Параметри та ознаки предмета” (напр., *Relativgeschwindigkeit, Gleichgewicht*), ЛСП прикметників “Місце” + ЛСП іменників “Простір і місце” (напр., *Oberfläche, Hinterland*). При цьому, зрозуміло, повної ідентичності для слів, компонентами яких є прикметники та іменники, існувати не може. Складні іменники з першим компонентом прикметником не мають стабільних зв’язків з ЛСП іменників-детермінатів “Атрибути людини”, “Кількість, одиниці виміру”, “Рух”, “Буття”, “Посесивна сфера”, “Ментальна сфера”, “Сприйняття”, “Психічна сфера”, “Фізіологічна сфера”, “Природні явища та стани”, “Фізичні якості”, “Час, вік”, “Захід, гра”, “Власна назви”,

Таблиця 4

Розподіл за семантичними моделями у конструкції А + N

Детермінат	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Σ
1	1 2	2	2	-	1	2	8	4	1 0	-	1	3	5	2	-	-	1	1	-	1	6	1	1	-	2	4	2	1	1	1	2	8	1	2	87
2	6	-	2	2	-	2	4	2	7	1	3	2	5	4	-	3	-	-	2	1	5	-	2	2	-	6	2	-	1	-	1	-	6	4	75
3	1 3	-	-	-	2	-	3	-	-	1	3	-	4	4	1	1	-	1	-	-	3	5	-	-	4	2	-	-	-	-	1	1	1	1	51
4	5	-	-	-	3	2	3	-	8	1	2	3	6	1	1	3	2	4	5	-	2	4	1	1	-	2	-	-	2	1	1	4	-	3	70
5	-	-	2	1	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	12
6	-	4	4	-	4	9	4	3	3	-	4	1	1	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	45
7	3	-	-	-	-	1	1	1	-	4	1	1	-	1	1	-	1	5	-	1	-	-	1	-	8	-	-	-	-	-	-	-	1	-	31
8	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	1	1	-	-	1	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	14
9	1	1	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	7
10	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	5	1	-	1	-	-	2	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	2	1	-	18
11	1 5	-	2	1	1	-	3	4	3	2	-	1	1	3	1	1	-	2	8	-	7	1	-	-	1	7	4	1	1 3	2	2	3	4	5	98
12	6	5	9	4	1 5	9	7	2	2	5	1	-	5	1	3	-	-	1	2	-	1	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	4	-	-	85
13	-	1	2	4	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
14	1 2	-	1 7	1	1	2	1 7	9	5	-	3	2	-	1	-	1	-	1	1	1	1	-	-	1	3	2	1	1	1	-	1	7	2	1	95
Σ	73	13	43	13	28	28	52	26	45	10	26	14	34	21	8	12	8	13	25	3	27	11	7	7	11	36	9	3	18	6	8	30	17	18	703

“Документи, гроші”, “Терміни”, а також ЛСП “Поведінка та вчинки” та ЛСП “Наука, культура, традиції”. Переважно це одиниці, що позначають абстрактні поняття.

Найбільшою кількістю стабільних зв’язків характеризуються ЛСП “Речовини та матеріали” та ЛСП “Мова, мовлення” (по 2), що дозволяє нам говорити про характерність таких семантичних моделей у конструкції A + N.

З точки зору прикметників найбільше стабільних зв’язків виявив ЛСП “Фізичні якості” (4) та “Місце” (3). Щодо окремих семантичних моделей, то найбільша міра зв’язку між компонентами характеризує такі з них: ЛСП прикметників “Належність” + ЛСП іменників “Держава, її атрибути” (напр., *Imperial-Kaisertum, Nationalstaat*), ЛСП прикметників “Фізичні якості” + ЛСП іменників “Рослини” (напр., *Rotklee, Spitzmorchel*), ЛСП прикметників “Стан” + ЛСП іменників “Речовини та матеріали” (напр., *Reinkautschuk, Quecksilber*), ЛСП прикметників “Порівняльні характеристики” + ЛСП іменників “Параметри та ознаки предмета” (напр., *Idealtyp, Hybridsorte*).

4. Сполучувальні характеристики компонентів у моделі V + N

Поєднання в складному слові 19 семантичних підкласів дієслів та 33 семантичних підкласів іменників (ЛСП “Власні назви” не зафіксований) теоретично передбачає можливість існування 627 семантичних моделей таких одиниць. Ми зафіксували лише 275 з них. Таким чином, ступінь селективності сполучуваності для моделі V + N становить 0,6. Можемо припустити, що для семантичних моделей цього сполучення характерна однорідність.

Зафіксовані моделі подано в таблиці 6. Найбільший обсяг характерний для моделей ЛСП дієслів “Обробка предмету” + ЛСП іменників “Предмети та інструменти” (32 одиниці) та ЛСП дієслів “Рух” + ЛСП іменників “Предмети та інструменти” (27). Водночас, 115 моделей вжито лише по 1 разу.

Статистичні підрахунки виявили значення коефіцієнта K від 0,08 до 0,23. Додавши всі отримані значення та поділивши це число на їх кількість, ми встановили середнє значення K для цих семантичних моделей – 0,13.

Таким чином, стабільні зв’язки (загалом 13, або 4,7 %) між компонентами складних іменників із моделлю V + N можна поділити на такі типи:

1. Сильний зв’язок – коефіцієнт спряженості $K > 0,13$.
2. Середній зв’язок – коефіцієнт спряженості $K = 0,13$.
3. Слабкий зв’язок – коефіцієнт спряженості $K < 0,13$.

Моделі зі стабільним зв’язком та їх міру подано в таблиці 7.

Таблиця 7

Стабільні зв’язки між компонентами семантичних моделей у складних іменниках з конструкцією V + N

Детермінат Детермінант	1	5	6	8	13	18	19	25	26	32
1	•									
2							+	•		
4										•
6		•	Δ							
7				•		+				
8										+

9					•					
12					+					
14									•	
16				+						

*+ позначає сильний зв'язок, Δ середній, • слабкий

Як і в попередніх конструкціях, йтиметься про конгруентність компонентів деяких моделей, зокрема, це ЛСП дієслів “Звучання та комунікація” + ЛСП іменників “Мова, мовлення” (напр., *Lobrede, Streitschrift*) та ЛСП дієслів “Фізичний вплив на об’єкт” + ЛСП іменників “Діяльність, дія” (напр., *Spleißarbeit, Wühltätigkeit*).

Лише 10 ЛСП іменників-детермінатів виявили стабільні зв’язки з дієсловами-детермінантами. Це такі підкласи: “Особа”, “Рослини”, “Речовини та матеріали”, “Будинки та споруди”, “Діяльність, дія”, “Психічна сфера”, “Мова, мовлення”, “Час, вік”, “Параметри та ознаки предмета”, “Збірні назви людей, організації”.

Найбільшою кількістю зв’язків серед них володіють ЛСП “Будинки та споруди”, ЛСП “Діяльність, дія”, ЛСП “Збірні назви людей, організації” (по 2 стабільних зв’язки). З точки зору означального слова також не всі підкласи дієслів продемонстрували наявність у них стабільних зв’язків у моделях з ЛСП іменників-детермінатів. Не виявлено їх у ЛСП “Неспіввіднесена дія”, ЛСП “Досягнення мети”, ЛСП “Моральний вплив”, ЛСП “Почуття”, ЛСП “Володіння та належність”, ЛСП “Процес”, ЛСП “Фазові дієслова”, а також ЛСП “Стан”, ЛСП “Буття”, ЛСП “Розташування”. Найбільша кількість зв’язків – по 2 стабільні зв’язки – характеризує сполучення ЛСП дієслів “Обробка предмета”, ЛСП “Звучання та комунікація” та ЛСП “Фізіологічна дія”. На рівні семантичних моделей слід виокремити ті, що характеризуються найсильнішим зв’язком: ЛСП дієслів “Розташування” + ЛСП іменників “Будинки та споруди” (напр., *Wohnbarack, Wartesaal*), ЛСП дієслів “Звучання та комунікація” + ЛСП іменників “Мова, мовлення” (напр., *Schmähgeschrei, Schimpfwort*), ЛСП дієслів “Передача та отримання” + ЛСП іменників “Збірні назви людей, організації” (напр., *Sammelpartei, Sparverein*), ЛСП дієслів “Фізіологічна дія” + ЛСП іменників “Психічна сфера” (напр., *Schlafgewohnheit, Freßlust*) та ЛСП дієслів “Сенсорне сприйняття” + ЛСП іменників “Діяльність, дія” (напр., *Lauschoperation*).

Висновки. Підводячи підсумки проведеного дослідження, можемо стверджувати, що сполучуваність ЛСП, одиниці яких виконують функцію детермінатів та детермінатів у складі іменних композитів, характеризується неоднаковою широтою та інтенсивністю.

Так, у моделі N + N зафіксована найбільша широта сполучуваності, що свідчить про популярність таких композиційних моделей для створення лексики різних семантичних підкласів. Водночас не всі ЛСП демонструють велику кількість стабільних зв’язків між компонентами і є продуктивними в цьому відношенні. До таких відносимо передовсім іменники на позначення осіб, параметрів та ознак предмета, мови і мовлення, поведінки та вчинків, тварин. Зафіксовані одиничні приклади показують потенційну можливість до створення композитів, однак малу продуктивність або популярність таких моделей, що носять оказіональний характер.

Таблиця 6

Розподіл за семантичними моделями у конструкції V + N

Детермінат	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	Σ
1	13	2	4	4	5	7	14	8	27	-	2	4	4	4	-	2	-	2	2	-	4	1	4	3	2	6	1	-	-	-	2	1	2	130	
2	2	3	-	-	-	1	2	-	5	-	-	1	1	-	-	-	-	2	9	1	2	3	-	2	5	4	1	-	1	-	1	4	-	50	
3	1	-	-	3	3	1	4	2	3	-	-	1	-	1	2	-	-	-	3	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	28		
4	4	1	-	2	1	2	2	2	7	2	1	4	2	1	-	4	1	2	4	-	2	1	-	-	2	2	2	2	-	-	5	4	-	62	
5	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	
6	8	3	4	4	11	15	12	7	32	4	2	-	3	2	-	1	-	-	2	-	-	2	1	2	2	5	1	-	-	-	2	6	-	131	
7	3	1	-	1	-	2	3	6	6	1	-	1	2	-	-	-	-	5	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	36	
8	5	3	-	-	1	3	6	2	9	-	1	3	1	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	1	3	1	-	1	-	7	-	1	51	
9	2	-	5	2	4	4	-	3	19	2	1	-	9	-	1	3	1	-	2	-	3	1	-	1	-	6	-	-	-	1	1	1	72		
10	1	-	4	1	-	-	6	2	10	1	-	-	2	-	-	1	-	2	-	-	1	-	-	1	3	1	-	-	2	-	-	2	40		
11	2	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6		
12	1	-	3	-	1	-	4	3	4	-	1	-	6	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	29		
13	1	-	3	1	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	14		
14	1	-	-	-	1	2	2	3	10	-	1	-	4	-	-	2	-	2	3	-	4	2	-	1	4	6	-	-	2	1	-	-	4	55	
15	1	-	1	-	2	2	-	-	9	2	-	-	1	-	-	-	-	1	3	-	-	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	1	-	28	
16	-	1	2	-	-	-	5	11	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	4	1	-	-	-	1	-	1	33		
17	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	2	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	2	1	-	1	16	
18	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	5		
19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	6		
Σ	45	15	26	18	31	39	64	51	148	12	10	17	37	7	2	19	3	21	30	3	24	13	9	12	29	36	6	2	6	5	22	21	12	795	

Композити зі структурною моделлю A + N демонструють середній рівень широти/селективності сполучуваності і відповідно дещо меншу вживаність. Що ж до їхньої продуктивності, то тут значущими є сполучення прикметників з іменниками на позначення конкретних понять. Найбільша кількість стабільних зв'язків між компонентами зафіксована для ЛСП “Речовини та матеріали” та ЛСП “Мова, мовлення”. Найбільш характерними для цих конструкцій є прикметники, що позначають фізичні якості та місце.

Найсильніша міра зв'язку між компонентами характеризує семантичні моделі прикметників на позначення належності з іменниками, що позначають державу та її атрибути; прикметників із семою “фізичні якості” з іменниками, що позначають рослини; прикметників стану з іменниками на позначення речовини та матеріалу; прикметників із порівняльними характеристиками та іменників на позначення параметрів та ознак предмету. У структурній моделі V + N, яка характеризується найменшою широтою сполучуваності, найбільшою кількістю зв'язків серед іменників-детермінатів володіють ЛСП “Простір і місце” та ЛСП “Предмети та інструменти”. Найсильніші зв'язки характеризують ЛСП “Будинки та споруди”, ЛСП “Діяльність, дія”, ЛСП “Збірні назви людей, організації”. Дієслова виявили велику кількість стабільних зв'язків у ЛСП “Рух”, “Обробка предмету” та “Фізіологічна дія”.

Найсильніший зв'язок поєднує в композиті дієслова на позначення розташування з іменниками, що позначають будинки та споруди; дієслова звучання та комунікації з іменниками на позначення мови і мовлення; дієслова передачі та отримання з іменниками із семою [збірні назви людей, організації].

Цікавим фактом виявилось фіксація стабільних зв'язків у моделях з детермінантами та детермінатами однакових ЛСП, що показує певну закритість цих підкласів. Натомість “відкритість” за наявності найсильніших зв'язків з відмінними ЛСП виявляють іменники на позначення переважно абстрактних понять. Це дозволяє нам говорити про них як про більш відкритих в плані семантичного сполучення в межах складних слів та активних учасників словотвірних процесів. У цілому для сполучуваності лексичних компонентів у складі композитів з усіма розглянутими моделями характерний високий ступінь конгруентності.

У перспективі доцільним видається контрастивне дослідження функціонування складних іменників в поетичних творах, а також в опозиції мова – мовлення (із залученням словників).

Список літератури

Васильев Л. М. Современная лингвистическая семантика : учеб. пособие для вузов. М. : Высш. шк., 1990. 176 с.

Дребет В. В. Складні іменники-новотвори та синергетика їх семантичного декодування у німецькомовній пресі. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2019. № 3. С. 45–54. DOI: 10.31471/2304-7402-2019-3(55)-45-54.

Карпюк В. Класифікація способів словоскладання в сучасній німецькій мові. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2016. 14. С. 75–81. <https://doi.org/10.31812/filstd.v14i0.207>.

Левицкий В. В. Квантитативные методы в лингвистике. Черновцы : Рута, 2004. 190 с.

Левицкий В. В. Семасиология. Винница: НОВА КНИГА, 2006. 512 с.

Левковская К. А. Именное словообразование в современной немецкой общественно-политической терминологии и примыкающей к ней лексике. М.: Изд-во АН СССР, 1960. 164 с.

- Мацкуляк Ю. Й. Вживання німецьких складних іменників у різних функціональних стилях. *Проблеми типологічної та квантитативної лексикології*. Чернівці, 2007. С. 210–218.
- Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів : навч. посібн. Вінниця : Нова книга, 2002. 172 с.
- Радзюк В. М. Складні іменники спортивної тематики у сучасній німецькій публіцистиці: структурно-семантичний та прагматичний аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2018. 19 с.
- Рись Л. Ф., Пасик Л. А. Відоміне словоскладання у сучасній німецькій мові. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія": серія "Філологія"*. Острог : Вид-во НаУОА, Вип. 7(75), жовтень, 2019. С. 7–10.
- Саенко А. Н. Характерные особенности подязыков специальности (на материале немецкого языка). *Культура народов Причерноморья*. 2002. № 44. С. 176–180.
- Смирнова Е. Д. Формализованные языки и проблемы логической семантики. М. : Изд-во МГУ, 1982. 181 с.
- Степанова М. Словообразование современного немецкого языка. М. : Изд-во литер. на иностр. языках, 1953. 375 с.
- Талалай Т. С. Субстантивные определительные композиты в текстах немецкой рекламы : автореф. дисс. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Уфа, 2011. 22 с.
- Barz I. Praxis- und Integrationsfelder der Wortbildungsforschung. Heidelberg : Winter, 2000. 352 S.
- Chang Y. Anglizismen in der deutschen Fachsprache der Computertechnik. Eine korpuslinguistische Untersuchung zu Wortbildung und Bedeutungskonstitution fachsprachlicher Komposita. Frankfurt a. M., usw. : Peter Lang, 2005. 201 S.
- Donalies E. Die Wortbildung des Deutschen: Ein Überblick. Tübingen : Narr, 2002. 192 S.
- Dressler W.U., Barbaresi L.M. Interradical interfixes: contact and contrast. *Languages in Contact and Contrast. Essays in Contact Linguistics*. Berlin : Mouton de Gruyter, 1991. P. 133–145.
- Duden. Die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. Mannheim / Wien / Zürich : Dudenverlag, 1995. Bd. 4. 864 S.
- Erben J. Einführung in die deutsche Wortbildungslehre. 4., aktualisierte und ergänzte Aufl. Berlin : Erich Schmidt, 2000. 192 S.
- Feine A. Mit Spritfressern in die Klimakatastrophe? – Betrachtungen zu Mehrfachbenennungen in publizistischen Texten. *Sprachsystem – Text – Stil. Festschrift für Georg Michel und Günther Starke zum 70. Geburtstag*. Frankfurt a.M. : Peter Lang, 1997. S. 61–74.
- Fleischer W., Barz I. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Unter Mitarb. von Marianne Schröder., 2., durchges. und erg. Aufl. Tübingen : Niemeyer, 1995. 382 S.
- Gallmann P. Fugemorpheme als Nicht-Kasus-Suffixe. *Germanistische Linguistik*. 1998. S. 141–142, 177–190.
- Hentschel E. (Hg.). Wortbildung im Deutschen. Aktuelle Perspektiven. Tübingen : Narr / Francke / Attempto, 2016. 339 S.
- Henzen W. Deutsche Wortbildung. 2. verb. Aufl. Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 1957. 306 S.
- Kluge F. Abriss der deutschen Wortbildungslehre. Halle : Verlag von Max Niemeyer, 1913. 68 S.
- Kühnhold I., Putzer O., Wellmann H. Deutsche Wortbildung: Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache – Band III „Das Adjektiv“. Düsseldorf : Schwann, 1978. 536 S.
- Langer S. 1998. Zur Morphologie und Semantik von Nominalkomposita. *Tagungsband der 4. Konferenz zur Vorbereitung natürlicher Sprache (KONVENS)*. Bonn. 1998. S. 83–97.
- Lindner Th. Zu Geschichte und Funktion von Fugenelementen in Nominalkomposita am Beispiel des Deutschen. *Moderne Sprachen*. 1998. 42, S. 1–10.
- Motsch W. Deutsche Wortbildung in Grundzügen. Berlin ; New York : de Gruyter, 1999. 452 S.
- Naumann B. Einführung in die Wortbildungslehre des Deutschen. 3., neubearb. Aufl. Tübingen : Niemeyer, 2000. 90 S.
- Nübling D. Vom Name-n-forscher zum Name-ns-forscher: Unbefugte oder befugte ns-Fuge in Namen(s)-Komposita? *Studien zur deutschen Sprache und Literatur. Festschrift für Konrad Kunze zum 65. Geburtstag*. Hamburg : Kovač, 2004. S. 334–353.
- Ortner L., Müller-Bollhagen E., Ortner H. u.a. Deutsche Wortbildung. Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache. Vierter Hauptteil: Substantivkomposita (Komposita und kompositionsähnliche Strukturen 1). Berlin ; New York : de Gruyter, 1991. 836 S.
- Rings G. Wirtschaftskommunikation ohne Komposita und Derivate? Zur Vermittlung von Wortbildungsstrukturen in Theorie und Praxis des Wirtschaftsdeutschen. *German as a foreign language*. 2001. 1. S. 1–28.
- Rothe U. Polylexy and Compounding. *Glottometrika*, 9. Bochum : Brockmeyer, 1988. S. 121–134.

Schröder M. Zu Beziehungen zwischen Wortbildung und Polysemie. *Deutsch als Fremdsprache*. 1979. 5. S. 286–291.

Steiner P. Polylexie und Kompositionsaktivität in Text und Lexik. *Korpuslinguistische Untersuchungen in die quantitative und systemtheoretische Linguistik*. 2002. S. 209–251.

Vandermeeren S. Semantische Analyse deutscher Substantiv-Komposita: Drei Untersuchungsmethoden im Vergleich. *leuvense bijdragen*. 1999. 88. S. 69–94.

References

Barz, I. (2000). *Praxis- und Integrationsfelder der Wortbildungsforschung*. Heidelberg: Winter.

Chang, Y. (2005). *Anglizismen in der deutschen Fachsprache der Computertechnik. Eine korpuslinguistische Untersuchung zu Wortbildung und Bedeutungskonstitution fachsprachlicher Komposita*. Frankfurt a. M., usw.: Peter Lang.

Donalies, E. (2002). *Die Wortbildung des Deutschen: Ein Überblick*. Tübingen: Narr.

Drebet, V.V. (2019). Skladni imennyky-novotvory ta synerhetyka yikh semantychnoho dekoduvannia u nimetskomovnij presji [Compound Noun-Neologisms and Synergetics of their Semantic Decoding in German Press]. *Prykarpatskyi visnyk NTSh. Slovo*, № 3, 45–54. DOI: 10.31471/2304-7402-2019-3(55)-45-54.

Dressler, W.U., Barbaresi L.M. (1991). Interradical interfixes: contact and contrast. *Languages in Contact and Contrast. Essays in Contact Linguistics*. Berlin: Mouton de Gruyter, 133–145.

Duden. Die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. (1995). Mannheim/Wien/Zürich: Dudenverlag, Bd. 4.

Erben, J. (2000). *Einführung in die deutsche Wortbildungslehre*. 4., aktualisierte und ergänzte Aufl. Berlin: Erich Schmidt.

Feine, A. (1997). Mit Spritfressern in die Klimakatastrophe? – Betrachtungen zu Mehrfachbenennungen in publizistischen Texten. *Sprachsystem – Text – Stil. Festschrift für Georg Michel und Günther Starke zum 70. Geburtstag*. Frankfurt a.M.: Peter Lang, 61–74.

Fleischer, W., Barz, I. (1995). *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. Unter Mitarb. von Marianne Schröder., 2., durchges. und erg. Aufl. Tübingen: Niemeyer.

Gallmann, P. (1998). Fugenelemente als Nicht-Kasus-Suffixe. *Germanistische Linguistik*, 141–142, 177–190.

Hentschel, E. (Hg.). (2016). *Wortbildung im Deutschen. Aktuelle Perspektiven*. Tübingen: Narr/Francke/Attempto.

Henzen, W. (1957). *Deutsche Wortbildung*. 2. verb. Aufl. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

Karpiuk, V. (2016). Klyasyfikatsiia sposobiv slovoskladannia v suchasnyy nimetskyi movi [Classification of Compounding Types in Modern German Language]. *Filolohichni studii: Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 14, 75–81. <https://doi.org/10.31812/filstd.v14i0.207>.

Kluge, F. (1913). *Abriss der deutschen Wortbildungslehre*. Halle: Verlag von Max Niemeyer.

Kühnhold, I., Putzer, O., Wellmann, H. (1978). *Deutsche Wortbildung: Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache – Band III „Das Adjektiv“*. Düsseldorf: Schwann.

Langer, S. (1998). Zur Morphologie und Semantik von Nominalkomposita. *Tagungsband der 4. Konferenz zur Vorbereitung natürlicher Sprache (KONVENS)*. Bonn, 83–97.

Levickij, V. V. (2004). *Kvantitativnye metody v lingvistike* [Quantitative Methods in Linguistics]. Chernovcy: Ruta.

Levickij, V. V. (2006). *Semasiologija* [Semasiology]. Vinnica: NOVA KNYGA.

Levkovskaja, K. A. (1960). *Imennoe slovoobrazovanie v sovremennoj nemeckoj obshhestvenno-politicheskoj terminologii i primykajushhej k nej leksike* [Noun Derivation in Modern German Social-Political Terminology and Related Vocabulary]. M.: Izd-vo AN SSSR.

Lindner, Th. (1998). Zu Geschichte und Funktion von Fugenelementen in Nominalkomposita am Beispiel des Deutschen. *Moderne Sprachen*, 42, 1–10.

Matskuliak, Yu. Y. (2007). Vzhyvannia nimetskykh skladnykh imennykiv u riznykh funktsionalnykh styliakh [German Compound Nouns Usage in Different Functional Styles]. *Problemy typolohichnoi ta kvantytativnoi leksykologii*. Chernivtsi, 210–218.

Motsch, W. (1999). *Deutsche Wortbildung in Grundzügen*. Berlin; New York: de Gruyter.

Naumann, B. (2000). *Einführung in die Wortbildungslehre des Deutschen*. 3., neubearb. Aufl. Tübingen: Niemeyer.

Nübling, D. (2004). Vom Name-n-forscher zum Name-ns-forscher: Unbefugte oder befugte ns-Fuge in Namen(s)-Komposita? *Studien zur deutschen Sprache und Literatur. Festschrift für Konrad Kunze zum 65. Geburtstag*. Hamburg: Kovač, 334–353.

Ortner, L., Müller-Bollhagen, E., Ortner, H. u.a. (1991). *Deutsche Wortbildung. Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache*. Vierter Hauptteil: Substantivkomposita (Komposita und kompositionsähnliche Strukturen 1). Berlin; New York: de Gruyter.

Perebyinis, V. I. (2002). *Statystychni metody dlia lnhvistiv* [Statistical Methods for Linguists]. *Navchalnyi posibnyk*. Vinnytsia: Nova knyha.

Radzion, V. M. (2018). *Skladni imennyky sportyvnoi tematyky u suchasny nimetskii publitsystyzi: strukturno-semantychnyi ta prahmatychnyi aspekty* [Sports-Related Compound Nouns in Present-Day German Journalistic Texts: Structural, Semantic, and Pragmatic Aspects]. (Avtoref. dys. kand. filol. nauk). Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychnyi universytet, Kyiv.

Rings, G. (2001). Wirtschaftskommunikation ohne Komposita und Derivate? Zur Vermittlung von Wortbildungsstrukturen in Theorie und Praxis des Wirtschaftsdeutschen. *German as a foreign language*, 1, 1-28.

Rothe, U. (1988). Polylexy and Compounding. *Glottometrika*, 9. Bochum: Brockmeyer, 121–134.

Rys, L. F., Pasyk, L. A. (2019). Vidonimne slovoskladannia u suchasny nimetskii movi [Proper Names Composition in Modern German]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia": seriia "Filolohiia"*, Vyp. 7(75), zhovten, 7–10.

Saenko, A. N. (2002). Harakternye osobennosti podjazykov special'nosti (na materiale nemeckogo jazyka) [Some Peculiarities of Professions Sublanguage (on the Material of German Language)]. *Kul'tura narodov Prichernomor'ja*, № 44, 176–180.

Schröder, M. (1979). Zu Beziehungen zwischen Wortbildung und Polysemie. *Deutsch als Fremdsprache*, 5, 286–291.

Smirnova, E. D. (1982). *Formalizovannye jazyki i problemy logicheskoy semantiki* [Formal Languages and Problems of Logical Semantics]. M.: Izd-vo MGU.

Steiner, P. (2002). Polylexie und Kompositionsaktivität in Text und Lexik. *Korpuslinguistische Untersuchungen in die quantitative und systemtheoretische Linguistik*, 209–251.

Stepanov, M. (1953). *Slovoobrazovanie sovremennogo nemeckogo jazyka* [Word Formation in Modern German Language]. M.: Izd-vo liter. na instr. jazykah.

Talalaj, T. S. (2011). *Substantivnye opredelitel'nye kompozity v tekstah nemeckoj reklamy* [Noun Determinative Compounds in German Advertisements]. (Avtoref. diss. kand. filol. nauk). Bashkirskij gosudarstvennyj universitet, Ufa.

Vandermeeren, S. (1999). Semantische Analyse deutscher Substantiv-Komposita: Drei Untersuchungsmethoden im Vergleich. *leuvense bijdragen*, 88, 69–94.

Vasil'ev, L. M. (1990). *Sovremennaja lingvisticheskaja semantika* [Modern Linguistic Semantics]: Ucheb. posobie dlja vuzov. M.: Vyssh. shk.

УДК: 811.112.2-028.46+81'42]:177.1]:821.112.2-2"17/19"

COMPLIMENT AS A FORM OF SOCIAL INTERACTION КОМПЛІМЕНТ ЯК РІЗНОВИД СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Юлія МИКИТЮК

Львівський національний університет імені Івана Франка

yuliya.mykytyuk@lnu.edu.ua

ORCID ID 0000-0001-7866-2256

DOI: <https://doi.org/10.31861/gph2021.831-832.218-231>

The aim of the article is to analyze the speech act compliment as an integral part of successful interpersonal communication based on the principles and maxims of speech communication of G. P. Grice, R. Lakoff, J. Leech, and in the context of politeness theory of P. Brown and S. Levinson, as well as the study of compliment as a manifestation of conventional, etiquette politeness. The study of this aspect of compliments is carried out within the linguopragmatic approach by the method of continuous sampling, the method of intent analysis and the method of quantitative calculation. The article shows exactly how compliments are realized in the plane of the principles of speech